

Spoznávame Bibliu

Prvá kráľov 2:1-3:5

2. KAPITOLA

Dávidove pokyny pre Šalamúna

V dnešnej relácii sa dostávame k druhej kapitole Prvej kráľov, kde čítame o Dávidových posledných pokynoch pre Šalamúna.

„Keď sa blížil čas Dávidovej smrti, prikázal svojmu synovi Šalamúnovi: „Odchádzam ako každý pozemšťan. Ty však buď silný a zmužilý!“ (1Krl' 2:1-2).

Ako prvé Dávid povedal: „Odchádzam ako každý pozemšťan.“ To je cesta človeka. V Rim 5:12 apoštol Pavol píše: „A tak: Cez jedného človeka vošiel do sveta hriech a cez hriech smrť. Takto prešla smrť na všetkých ľudí, pretože všetci zhrešili.“ Cez jedného človeka prišla smrť a takto smrť prešla na všetkých ľudí, pretože všetci zhrešili. Adamov hriech prešiel na nás; na teba a na mňa. Ak Pán vyčká, prejdeme bránou smrti. Prečo? Pretože takto odchádzajú všetci pozemšťania. To je koniec tejto pozemskej cesty. Nie je to veľmi atraktívna téma. Neradi rozmýšľame nad smrťou, lebo je to pre nás príliš deprimujúce.

V Ž 23:4 Dávid hovorí: „Hoc by som šiel temným údolím, nebudem sa báť zlého. Veď ty si so mnou, tvoj prút a tvoja palica sú mi útechou.“ Dávid nehovorí o tom, že sa dostal na smrteľnú posteľ. Niekoľko raz povedal: „Tá chvíľa, ktorý ti dáva život, ti ho začína aj brať.“ Dávid prirovnáva život k prechádzke údolím. Keď sa narodíš, vydáš sa cestou cez údolie, a čím ideš ďalej, tým viac sa zužuje. Na konci údolia je smrť. Všetci prechádzame tým údolím. Dnes môžeš byť pri plnom zdraví, ale skôr ako zájde slnko, môžeš zomrieť.

Dávid ďalej Šalamúnovi hovorí: „Ty však buď silný a zmužilý!“ Pán Ježiš Kristus to vyjadril týmito slovami, keď zástup vyšiel, aby sa pozrel na Jána Krstiteľa: „Alebo čo ste vyšli vidieť? Človeka oblečeného do jemných šiat? Veď tí, čo nosia jemné šaty, bývajú v kráľovských domoch“ (Mt 11:8). Ján Krstiteľ vyrastal na púšti. Bol silný a životom ošľahaný. Náš Pán bol takisto taký. Mal na rukách mozole – bol tesár. Bol

Bohom, ale bol aj naozajstným človekom. Bol skutočným človekom a skutočným Bohom.

Šalamún nebol celkom ako jeho otec. Dávid bol chlap. Šalamún nebol taký zmužilý. Vyrastal v ženských palácoch. Prečo mal okolo seba tisíc žien? Odpoveď je jasná, milý poslucháč. Všetko, čo Šalamún vedel a poznal, boli ženy. Ak niekedy bola nejaká padavka, tak bol ňou on. Šalamún a Dávid nemali veľa spoločného. A tak mu Dávid hovorí: „Urobil som ťa kráľom. Tak sa správaj ako muž. Buď zmužilý! Nie si taký, ale rob, čo môžeš.“ Toto Dávid prikázal svojmu synovi, ktorý vyrastal v jemných šatách. Šalamún nebol ako Dávid. Nebol ani ako Ján Krstiteľ. Ani ako náš Pán Ježiš. Ale teraz sa stal kráľom Izraela.

„Zachovávaj povinnosti voči svojmu Bohu, Hospodinovi. Kráčaj po jeho cestách a dodržiavaj jeho ustanovenia, prikázania, právne predpisy a napomenutia tak, ako sú napísané v Mojžišovom zákone, potom budeš mať úspech v každom diele a všade, kam sa pohneš. Tak splní Hospodin svoj sľub, ktorý mi dal: „Ak budú tvoji synovia dbať na spôsob svojho života a budú verne chodiť predomnou celým srdcom a celou dušou, budeš mať vždy niekoho na tróne Izraela“ (1Krl' 2:3-4).

V týchto veršoch Dávid nalieha na Šalamúna, aby zostal blízko pri Pánovi a Božom Slove. Jeho rada bola veľmi dôležitá.

Veľmi málo pozornosti sa venuje tomu, čo Dávid Šalamúnovi zanechal, ale som presvedčený o tom, že práve to, čo mu Dávid zanechal, urobilo zo Šalamúna veľkého kráľa. Šalamún je v skutočnosti jedným z najslávnejších kráľov, aký kedy žil.

V prvom rade preniesol vedenie národa z domu Šaulovho a kmeňa Benjamín na Júdu a založil kráľovský rod v dome Dávidovom. Evanjelium podľa Matúša začína slovami: „Rodokmeň Ježiša Krista, syna Dávida, syna Abraháma“ (Mt 1:1). Potom v Lukášovi 1:31-32 anjel Gabriel povedal Márii: „Hľa, počneš, porodíš syna a dáš mu meno Ježiš. On bude veľký. Bude sa volať synom Najvyššieho a Pán, Boh, mu dá trón jeho otca Dávida.“ Len potomok Dávida mohol zaujať izraelský trón.

Dávid založil Jeruzalem ako Sväté mesto a náboženské centrum pre všetkých Židov. Jeruzalem bolo Dávidovo obľúbené mesto. Šalamún ho skrášlil, keď postavil chrám a urobil ho náboženským centrom Izraela. Ale bol to Dávid, ktorý urobil prípravy na stavbu chrámu.

Najväčším Dávidovým prínosom bolo to, že vykorenil modlárstvo a uctievanie Jahveho sa rozšírilo do celej krajiny.

Dávid takisto rozšíril hranice kráľovstva, a to až po Egypt na juhu a po riekou Eufkrat na severe a východe. Dávid vlastne rozšíril hranice ďalej ako kedykoľvek predtým a potom. Mier počas Šalamúnovho kraľovania bol výsledkom toho, že Dávid si podmanil svojich nepriateľov.

„Je tu s tebou i Šimei, syn Benjamínovca Geru z Bachurímu. Ten ma zahrnul strašnými kliatbami vtedy, keď som sa uberal do Machanajimu. Potom ma prišiel vítať k Jordánu. Musel som mu prisahať na Hospodina: „Nedám ťa sťat' mečom.“ Teraz ho však nenechaj bez trestu. Pretože si múdry muž, nájdeš spôsob, ako ho odpratať s krvavými šedinami do podsvetia“ (1Krl' 2:8-9).

Dávid tu odhaľuje niečo, čo sa javí ako pomsta, ale v skutočnosti nie je. Šimei sa ukázal ako zradca, no vďaka Dávidovej prísaha, že sa ho nedotkne, bol ešte nažive. Dávid dodržal svoje slovo. Šalamúna však varuje, aby si naňho dával pozor, aby sa s ním vysporiadal, ak sa bude správať ľstivo. Šalamún s ním neskôr bude skutočne jednať, ale až vtedy, keď sa Šimei dokáže ako skutočný zradca.

Dávidova smrť

„Potom sa Dávid uložil k svojim predkom a pochovali ho v Dávidovom meste. Dávid vládol nad Izraelom štyridsať rokov, a to v Hebrone sedem rokov a v Jeruzaleme tridsaťtri rokov. Šalamún zasadol na trón svojho otca Dávida a jeho kráľovstvo sa veľmi upevnilo“ (1Krl' 2:10-12).

V správe o Dávidovej smrti badáme nádyh smútku. Bol to veľký Boží muž. Spomeňme si na prvého syna, ktorého mal Dávid s Batšebou. Mal len niekoľko dní, keď zomrel. Dávid o ňom povedal: „Ja pôjdem za ním, ale ono sa ku mne nevráti“ (2Sam 12:23). Dávid teraz išiel za ním.

Teraz, keď Dávid zomrel, Šalamún zasadol na jeho trón. Pri zmene dynastie alebo panovníka obvykle nastáva obdobie nepokojov a veľkých zmien.

Šalamúnov nástup na trón

„Raz navštívil Chaggítin syn Adonija Šalamúnovu matku Batšebu. Tá sa ho spýtala: „Prichádzaš v pokoji?“ On odvetil: „V pokoji.“ Pokračoval: „Mám k tebe prosbu.“ Ona povedala: „Hovor!“ On na to: „Vieš i sama, že kráľovstvo malo patriť mne a že mňa uznával celý Izrael za kráľa. Kráľovstvo sa však odvrátilo odo mňa a pripadlo môjmu bratovi, lebo ho dostal od Hospodina. Mám teda k tebe jedinú prosbu, neodmietni ma!“ Ona povedala: „Hovor!“ On na to: „Prihovor sa u kráľa Šalamúna, iste ťa neodmietne, aby mi dal Šunémčanku Abišag za ženu“ (1Krľ 2:13-17).

Adonija sa nevzdal myšlienky stať sa kráľom. Stále sa s tou myšlienkou zapodieval. Prišiel k Batšebe a poprosil ju o malú láskavosť: „Prihovor sa u kráľa Šalamúna, iste ťa neodmietne, aby mi dal Šunémčanku Abišag za ženu.“ Abišag sa starala o Dávída počas jeho posledných dní.

„Batšeba mu odvetila: „Dobre, prihovorím sa za teba u kráľa.“ Keď prišla Batšeba ku kráľovi Šalamúnovi prihovoriť sa za Adoniju, kráľ ju uvítal a poklonil sa jej. Potom sa posadil na trón a ponúkol kreslo kráľovnej matke, takže mu sedela po pravici. „Mám k tebe jedinú skromnú prosbu, neodmietni ma!“ Kráľ jej povedal: „Len vyslov, matka moja, neodmietnem ťa.“ Povedala: „Nech dajú Šunémčanku Abišag za ženu tvojmu bratovi Adonijovi“ (1Krľ 2:18-21).

Bola to opovážlivá žiadosť, ale Adonija vedel, že Šalamún svojej matke nič neodmietne. Preto išiel k Batšebe, a nie k Šalamúnovi.

„Kráľ Šalamún svojej matke odpovedal: „Prečo žiadaš pre Adoniju len Šunémčanku Abišag? Žiadaj preňho i kráľovstvo, veď je mojím starším bratom a s ním je kňaz Ebjatár a Cerujin syn Joáb.“ Kráľ Šalamún prisahal na Hospodina: „Nech ma Boh prísne potresce, ak Adonija za túto žiadosť nezaplatí svojím životom“ (1Krľ 2:22-23).

Adonijov zámer bol v skutočnosti dostať sa na trón. Podujal sa urobiť niečo nebezpečné, ale išiel na to chytrým spôsobom. Adonija bola Šalamúnov starší brat a Šalamún, samozrejme, vedel o Adonijovom pokuse získať trón skôr, ako Dávid určil svojho nástupcu. Hoci Batšeba vo svojej jednoduchosti mala pocit, že Adonijova žiadosť je primeraná, Šalamún hneď vytušil sprisahanie.

„Akože žije Hospodin, ktorý ma pevne dosadil na trón môjho otca Dávida a ktorý mi podľa svojho prísľubu vybudoval dom, Adonija musí ešte dnes zomrieť.“ Kráľ Šalamún tým poveril Jojadovho syna Benaju, ktorý Adoniju zabil“ (1Krľ 2:24-25).

Adonijova smrť bola, samozrejme, krutá, ale jeho smrť odstránila uchádzača o trón. Jeho poprava bola nevyhnutná na upevnenie Šalamúnovho trónu. Pokým by Adonija žil, neustále by hrozilo, že by sa pokúsil získať trón.

Teraz, keď sa Šalamún Adoniju zbavil, uvedomil si, že sa potrebuje zbaviť aj tých, ktorí ho podporovali.

„Kňazovi Ebjatárovi kráľ povedal: „Odíd' na svoje polia do Anatótu, lebo ti hrozí smrť. Dnes ťa však nedám sťat', lebo si nosil archu Pána, Hospodina, pred mojím otcom Dávidom a znášal si všetko, čo on.“ Tak znemožnil Šalamún Ebjatárovi byť kňazom Hospodina. Splnilo sa slovo Hospodina, ktoré vyriekol proti Eliho domu v Šile“ (1Krľ 2:26-27).

Ebjatár, potomok Árona, prišiel o kňazský úrad a musel odísť potupený domov, lebo sa zúčastnil Adonijovho sprisahania. Jediný dôvod, prečo ho Šalamún nepopravil, bol ten, že bol verný Dávidovi počas Absolónovho sprisahania. Týmto sa skončil Eliho rod.

„Správa o tom sa dostala k Joábovi. Joáb sa totiž stal stúpencom Adoniju, aj keď Absolónovým stúpencom nebol. Utielol k Hospodinovmu stanu a chytil sa rohov oltára. Kráľovi Šalamúnovi oznámili, že Joáb utiekol k Hospodinovmu stanu a že je práve pri oltári. Šalamún dal Jojadovmu synovi Benajovi príkaz: „Chod', zabi ho!“ Nato Benaja odišiel k Hospodinovmu stanu a povedal Joábovi: „Na kráľov rozkaz vyjdi von!“ On však odvetil: „Nie, tu chcem umrieť.“ Benaja oznámil kráľovi, čo povedal Joáb“ (1Krí 2:28-30).

Keď sa Joáb dopyčul o tom, čo sa stalo Ebjatárovi a Adonijovi, utiekol do Hospodinovho svätostánku a chytil sa rohov oltára. Šalamún si vybral Benaju, syna Jojadovho, za Joábovho kata. Ten išiel za Joábovom a požiadala ho, aby vyšiel zo svätostánku. Joáb to odmietol a povedal: „Ak mám zomrieť, radšej zomriem tu.“

„Kráľ mu povedal: „Urob mu podľa jeho želania, zabi ho tam a pochovaj ho! Tak snímeš zo mňa a z mojej rodiny nevinnú krv, ktorú preliat Joáb. Ním preliatu krv nech Hospodin uvalí na jeho hlavu, pretože zabil dvoch spravodlivejších a lepších mužov, než bol on. Bez vedomia môjho otca Dávida zavraždil mečom Nérovho syna Abnéra, veliteľa izraelského vojska, a Jeterovho syna Amasu, veliteľa judského vojska. Ich krv nech trvalo padne na hlavu Joába a na hlavu jeho potomstva. Avšak Dávid, jeho potomstvo, jeho dom a jeho trón nech dostanú stály pokoj od Hospodina.“ Nato odišiel Jojadov syn Benaja, udrel ho a usmrtil. Potom ho pochovali v jeho dome na púšti“ (1Krí 2:31-34).

Bol popravený za účasť na sprisahaní proti Šalamúnovi.

Šimei bol ďalší zradca. Dávid sa ho nedotkol, pretože mu dal svoje slovo. Šalamún naňho uvalil isté obmedzenia.

„Potom si dal kráľ predvolať Šimeiho. Povedal mu: „Postav si v Jeruzaleme dom, tam bývaj a nikam sa odtiaľ nehni!“ (1Krl' 2:36).

Šalamún chcel mať Šimeiho na dohľad. Kamkoľvek Šimei išiel, tam rozsieval semeno vzbury. Šalamún chcel vedieť o každom jeho kroku.

„Pamätaj, ak by si sa niekedy vzdialil a prekročil potok Kidrón, určite zomrieš! Sám si budeš na vine.“ Šimei odpovedal kráľovi: „Slovo, ktoré si vyriekol, môj pán a kráľ, je dobré. Tvoj služobník sa ním bude riadiť.“ Tak sa Šimei zdržiaval dlhší čas v Jeruzaleme. Po troch rokoch ušli Šimeimu dvaja sluhovia ku gatskému kráľovi Achíšovi, Maachovmu synovi. Šimeimu oznámili: „Tvoji sluhovia sú v Gate.“ Šimei vstal, osedlal si osla a odišiel do Gatu k Achíšovi hľadať svojich sluhov. Šimei odišiel a priviedol si z Gatu sluhov“ (1Krl' 2:37-40).

Šimei prekročil hranice mesta. Urobil to v priamom rozpore so Šalamúnovým príkazom. Šalamúnovi oznámili, čo Šimei urobil a dal si ho zavolať.

„Prečo si teda nedodržel prísahu na Hospodina a príkaz, ktorý som ti dal?“ Kráľ Šimeimu ešte vyčítal: „Uvedomuješ si všetko to zlo, ktoré si vedome napáchal na mojom otcovi Dávidovi? Hospodin obrátil všetko to zlo na tvoju hlavu. Kráľ Šalamún však bude požehnaný a Dávidov trón zostane pred Hospodinom trvalo pevný.“ Kráľ potom prikázal Jojadovmu synovi Benajovi, ten šiel, udrel ho, takže zomrel. Tak sa kráľovstvo pod vládou Šalamúna upevnilo“ (1Krl' 2:43-46).

Šimeiho smrťou Šalamún dokončil to, čo mu jeho otec Dávid nariadil. Šalamún sa zbavil všetkých uchádzačov o kráľovský trón. Teraz mohol v pokoji vládnuť.

3. KAPITOLA

„Šalamún vstúpil do príbuzenstva s faraónom, egyptským kráľom. Vzal si za ženu faraónovu dcéru a priviedol ju do Dávidovho mesta, kým nedokončil výstavbu svojho paláca, Hospodinovho chrámu a hradieb okolo Jeruzalema. Ľud však prinášal obety na výšinách, lebo dovtedy nebol ešte vybudovaný dom Hospodinovu menu“ (1Krľ 3:1-2).

Jedna z vecí, ktoré Šalamún urobil po tom, čo sa stal kráľom, bolo vziať si dcéru faraóna, egyptského kráľa. Týmto manželstvom vytvoril spojenectvo s Egyptom. Šalamúnove manželstvá s pohankami boli hroznou chybou a nakoniec sa stali jeho skazou. Šalamún vyrastal v ženskom paláci. Nepoznal život ako jeho otec Dávid. Nazdávam sa, že v Šalamúnovom živote nemal Boh také miesto ako u Dávida; netúžil po Bohu vo svojom živote ako Dávid. Šalamún si však bol vedomý svojich nedostatkov. Po tom, čo si vzal faraónovu dcéru, predstúpil pred Hospodina a poprosil ho o múdrosť. (Kiež by o ňu prosil skôr, ako sa oženil.)

Šalamúnova obet' a modlitba za múdrosť

„Šalamún miloval Hospodina. Riadil sa ustanoveniami svojho otca Dávida, ale prinášal a pálil kadidlo na výšinách. Raz prišiel kráľ obetovať do Gibeónu, lebo to bola najvýznamnejšia výšina. Na tamojšom oltári obetoval Šalamún tisíc spaľovaných obiet“ (1Krľ 3:3-4).

Šalamún nemal vôbec problém prinášať obete na pohanských oltároch – niečo, čo by Dávid nikdy neurobil. Aj keď miloval Hospodina, nebol taký ako Dávid. Riadil sa Dávidovými ustanoveniami, ale tá slabina, ktorú u neho vidíme, z neho robí druhoradého kráľa.

„V Gibeóne sa mu v noci vo sne zjavil Hospodin. Boh mu povedal: „Žiadaj si, čo ti mám dať!“ (1Krľ 3:5).

Čo si môže človek priať, keď má všetko! Chcel tým Boh poukázať na nejaký nedostatok v Šalamúnovom živote? Alebo mu chcel dať ešte viac peňazí a moci?